

Bu resmî olmayan çeviri, “Aile Mahkemelerinin Etkinliğinin Artırılması: Aile Üyelerinin Haklarının Daha İyi Korunması Ortak Projesi” kapsamında, Avrupa Birliği’nin maddi desteği ile, Avrupa Konseyi tarafından sağlanmaktadır. Çeviri resmi çeviri olmayıp, çevirmenin yegâne sorumluluğu altındadır.

AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ

BAKANLAR KOMİTESİNİN ÜYE DEVLETLERE ÇOCUKLARIN KÖTÜ MUAMELEYE KARŞI KORUNMASI HAKKINDA VERDİĞİ

TAVSİYE KARAR No. R (79) 17

*(13 Eylül 1979’de yapılan 307. Bakan Yardımcıları
Toplantısında Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir.)*

Avrupa Konseyi Tüzüğü Madde 15.b hükümleri kapsamında Bakanlar Komitesi,

1. Avrupa Konseyinin amacının, ortak miras olan ideallerin ve ilkelerin korunması ve gerçekleştirilmesi ile ekonomik ve toplumsal ilerlemenin kolaylaştırılması amacıyla üyeleri arasındaki birliğin güçlendirilmesi olduğu düşüncesiyle;
2. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve özellikle bu Sözleşme kapsamında ilke iki ve dokuzu göz önünde bulundurarak;
3. Anne ile çocuklarının toplumsal ve ekonomik açıdan korunmaya yönelik haklarıyla ilgili Avrupa Sosyal Şartı kapsamında Madde 17’yi göz önünde bulundurarak;
4. Avrupa Konseyi İstişare Meclisinin Tavsiye Kararını 361 (1969) göz önüne alarak;
5. Sosyal Komitenin talebi üzerine hazırlanan çocuk istismarının sebepleri ve önlenmesine ilişkin rapor ışığında;
6. Çocukların ciddi ve önlenbilir şekilde zarar görmesini önlemek amacıyla ebeveynlerin, vasilerin ve velilerin çocuklar üstündeki haklarının gerekli sınırlamalara tabi olabileceği ve olması gerektiği yönündeki genel kabul görmüş ilkeyi yeniden teyit ederek;
7. Bu ilkenin kamu kurumları tarafından etkili müdahale yoluyla uygulanması gerektiğini yeniden tasdik ederek;
8. Fiziksel ya da duygusal kötü muamele veya çocuk ihmalinin çoğu Üye Devlette çocukların maruz kaldığı ciddi bir sorun olduğunu teyit ederek;
9. Bu tür çocuk istismarının ailedeki veya bütün olarak toplumdaki yaygın bir sorunun en uç noktada kendini göstermesi olduğu düşüncesiyle;
10. Kötü muamelenin söz konusu olduğu bir ev ortamının uzun vadeli etkilerine bakıldığında çocuğun gelişimi, öğrenme yeterliliği, kişilik gelişimi, çocuğun gelecekte ebeveyn olarak davranışı açısından genellikle feci sonuçlar doğurduğunu ve toplum için uzun vadede bu durumun maliyetinin çok yüksek olduğunu belirterek;
11. Buna karşın, toplumda bu durumun boyutu ve vahametinin kabul edilmesi konusunda cehalet, kayıtsızlık ve hatta direnç olduğu gerçeğini ve bu durumun bireyin değil kurumların sorunu olduğu yönündeki algıyı esfle ifade ederek;

12. Bu soruna uzun vadeli bir çözüm bulmanın, anında müdahale, tespit etme ve yönetimle ilgili etkili tedbirler ile ikinci olarak önleme politikasından oluşan ikili bir strateji gerektirdiğini belirterek;

13. Pek çok Üye Devlette ve üye olmayan ülkelerde çocuk istismarının önlenmesine ve yönetimine ilişkin sistematik ve eşgüdümlü yöntemler geliştirmeye yönelik girişimlerin ve bunlardan alınan olumlu sonuçların altını çizerek;

14. Sorunun aciliyeti sebebiyle Üye Devletlerde sorunla mücadele etmek için bu tür yöntemlerin genel olarak kullanımını destekleme yönünde istekle;

15. Halihazırda mevcut veri eksikliğini ve bu alandaki deneyim yetersizliğini gidermek ve alınan tedbirlerin yeni elde edilmiş bilgilere uyarlanması amacıyla araştırma ve projelerin desteklenmesi yönünde istekle;

16. Sorunun etkili bir şekilde önlenmesi ve yönetilmesi için sağlık kurumları, sosyal ve diğer kurumlar arasında en üst düzeyde işbirliği ve eşgüdüm olması gerektiğini vurgulayarak,

I. Üye Devletlerin hükümetlerine istismara uğramış çocukların güvenliğini sağlamak için gerekli tüm tedbirleri almaları yönünde tavsiyede bulunur. Bu Tavsiye Karar kapsamında istismara uğramış çocuk, fiziksel olarak zarar görmüş ve ihmal edilmiş, şefkatten yoksun bırakılmış veya manevi işkence mağduru olmuş çocukları ifade eder; bu sebeplerden bu çocukların fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimleri tehlike altındadır ve istismar çocuğun bakımından sorumlu olan kişilerin veya çocuk üstünde geçici veya daimi kontrolü olan kişilerin eylemlerinden veya ihmallerinden kaynaklanır.

Bu sebeple, Üye Devletleri aşağıdakileri yapmaya davet eder:

1. Toplumsal bir olgu olarak çocuk istismarı, sebepleri, işaretleri, bununla mücadele etmek için alınan ve alınabilecek önlemler konusunda bilgi yayımını sağlamak amacıyla kamuoyu eğitime kampanyaları düzenleyerek sorunun boyutu ve vahametiyle ilgili daha iyi farkındalık geliştirmek;

2. Çocuk istismarıyla ilgili önleme, tespit ve yönetimin en etkili şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla Ek I'de belirtilen ilke ve önerileri dikkate alarak çocuğun refahı ve korunmasına yönelik sistemi iyileştirmek;

3. Multidisipliner bir yaklaşımı kolaylaştırmak amacıyla çocuğun korunmasıyla ilgilenen farklı meslek gruplarından kişiler ve birimler arasında eşgüdüm, bilgi ve anlayışı desteklemek;

4. Mevcut kaynaklar kapsamında öngörü, önleme, erken tespit ve yönetimle ilgili çalışmalara öncelik veren araştırmaları desteklemek; çocuk istismarıyla ilgili spesifik tanımlar oluşturmak ve Ek II'de belirtilenler doğrultusunda araştırmayı ele almak;

5. Çocuğun korunmasıyla ilgili mevzuatı, bu Tavsiye Kararda yer alan kılavuzlara uyması ve uygun ise bu mevzuatın çocuk istismarı sorununun anlaşılmasıyla ilgili gelişmeler doğrultusunda uyarlanmasını sağlamak için sürekli gözetim altında tutmak;

II. Üye Devletlerin hükümetlerini, bu Tavsiye Kararın uygulanmasıyla ilgili atılan adımlar konusunda beş yılda bir bilgilendirmeye davet eder.

İlkeler ve ele alınacak öneriler

1. Önleme

Etkili bir şekilde önlemeyi sağlamak için aşağıdakilerin yapılması uygun olur:

- a. Ekonomik ve sosyal açıdan dezavantajlı olan gruplara özel önem göstererek ailenin refahı için tedbirler geliştirmek ve genel sosyoekonomik koşulları iyileştirmek;
- b. Çiftlerin istenmeyen gebeliklerden kaçınmalarını sağlamak için aile planlama hizmetleri geliştirmek;
- c. Toplumsal şiddetin önüne geçecek tüm tedbirleri teşvik etmek,
- d. Okulda verilen dersler, gençler ve genel itibarıyla halka yönelik kitle iletişim araçlarının kullanımı dahil olmak üzere gençlerin ebeveynlik için hazırlanmasına yönelik en etkili yöntemleri araştırmak,
- e. Özellikle ilk gebelik süresince tüm ebeveynlerin farklı gelişim aşamalarına uygun çocuk yetiştirme yöntemleri üzerinde durmak ve bunları öğrenmek için yeterli olanaklara sahip olmalarını sağlamak ve bu yönde teşvik etmek;
- f. Ebeveynler ve yeni doğmuş çocukla aşağıdakiler yoluyla duygusal bağların kurulmasını desteklemek amacıyla perinatal döneme özel olarak dikkat etmek:
  - Her iki ebeveynin de çocuğun doğumu ve ebeveynliğe iyi bir şekilde hazırlanmasının sağlanması,
  - Doğum sürecinde olan annenin desteklenmesi ve kendisine anlayışla yaklaşılması, annenin çocuğa yaklaşımını etkileyebilecek, doğum sırasında duygusal olarak örseleyici uygulamaların aşırı kullanımından kaçınma,
  - Yenidoğan servisinde annelerin bebeğin yanında kalmasının teşvik edilmesi,
  - Ebeveynler bebekleriyle ilgilenirken onların özgüvenini ve yeterliliğini destekleme, teknik becerilerin edinilmesini fazla vurgulamaktan kaçınma,
  - Annelere tavsiyede bulunabilecek kişilerin ve ebeveynlerin uygun olduğunda eğitilmesi yoluyla anne sütü ile beslemeyi destekleme,
  - Babaya doğumda bulunma olanağı tanıyarak ve babanın gelir kaybı yaşamadan doğum için izin almasının temin edilmesi yoluyla anne ve yeni doğmuş bebeğiyle ilgili babanın üstlendiği önemli rolün kabul edilmesi;
- g. Düşük doğum ağırlıklı veya özellikle engelli bebekler olmak üzere hasta olan yenidoğanlar yoğun bakım ünitesindeyken, ebeveynler ve bebekleri arasındaki temasın en üst düzeyde olmasını sağlamak ve hemşirelerin, doktorların ve diğerlerinin desteğini ve danışmanlığını temin etmek;
6. Okul öncesi her çocuğun gelişimini düzenli kontrollerle takip edebilecek ve aşağıdaki unsurlara özellikle dikkat edecek kapsamlı bir önleyici çocuk sağlığı sisteminin mevcut olmasını sağlamak:
  - i. Sağlık hizmetinin devamlılığı,
  - ii. Hizmetlerden tam olarak faydalanmamaya meyilli ailelerin bu hizmetleri kullanmalarının iyileştirilmesine yönelik yöntemler;
- i. Doğum öncesi ve perinatal dönemde savunmasız ailelerin erken aşamada öngörülmesi amacıyla bir mekanizma kurmak ve buna yönelik araştırmanın kapsamını genişletmek;
- j. Çocuğun hayatının erken dönemlerinde ebeveynlik sorunları bulunan savunmasız ailelere özel destek vermek ve ilgi göstermek;
- k. Konuyla ilgili çoğu ebeveynin çocuk gelişimi hakkında gerçekçi olmayan beklentileri olduğu için ve çoğunun kendi önlerindeki ebeveynlik örneklerinin iyi olmadığını ve yakın aile ilişkilerinin nasıl sağlandığını anlamakta zorlandıklarını göz önüne alarak, aşağıdakilere özellikle dikkat etmek:
  - i. Küçük çocukların, gelişimlerinin farklı aşamalarındaki gereksinimlerinin ve davranışlarının anlaşılması konusunda ebeveynlerin eğitilmesi,

- ii. Evlilikle ilgili sorunların anlaşılması ve ele alınması, gerekli olduğunda psikolojik destek sağlanması,
- iii. Genellikle bir arada bulunan çevresel baskıların hafifletilmesi.

2. Tespit etme

Temel hedefe ulaşmak amacıyla, ör. çocuk istismarıyla ilgili tüm vakaların erken aşamada tespit edilmesi, aşağıdakilerin yapılması uygun olur:

Çocuğun etrafındaki kişilerin etkili tedbirler alabilmesi için halka ihtiyatla kullanılacak raporlama sistemlerine ilişkin bilgi vermek;

Halkı ve özellikle kötü muameleye maruz kalan çocuklarla karşılaşabilecek kişileri bu tür vakaların veya istismarın tespitinde yardımcı olmak üzere teşvik etmek;

- a. Mesleki gizliliğe tabi kişilerin, mevcut prosedürler temelinde ve diğerlerinin yanında bu amaçla mevcut mevzuat hükümlerinin kabulü veya mesleki ahlak ilkelerine benzer hükümler eklemenin teşvik edilmesi aracılığıyla mesleki etiğe uygun olarak kötü muamele veya küçüklerin ihmalinin söz konusu olduğu vakaları ifşa etmelerini sağlayacak tedbirleri almak.

3. Yönetim

- a. Tespit edilen her vakada öncelikli hedef kötü muamelenin durdurulması ve daha fazla istismarın önlenmesi olmalıdır;
- b. İkincil hedef olarak, etkili destek tedbirleri ve tüm aile biriminin iyileştirilmesi yoluyla çocuğun mümkün olduğunca kendi ailesinde kalmasının sağlanması yönünde çaba sarf edilmelidir.
- c. Çocuğun refahı için mevcut kurumlar bünyesinde, bir vaka raporlanır raporlanmaz veya tespit edilir edilmez harekete geçmeyi mümkün kılan prosedürlerin yerel düzeyde kullanımını ve her bir vaka için uygun olduğunda hukuki müdahale dahil olmak üzere multidisipliner bir ekip tarafından yürütülen tıbbi ve psikososyal soruşturmanın sağlanması uygun olur;
- d. Hukuk kuralları gereğince, çocuğun kendi ailesinden kısa süreli olarak derhal alınıp güvenli bir yere yerleştirilmesi ve ebeveynlik haklarından veya bu hakların kullanımından bir süreliğine veya kalıcı olarak, kısmi olarak veya tamamen mahrum bırakılması ile ilgili prosedürler mevcut olmalıdır ve karar verme konusunda kriter, mümkün olduğunda, çocuğun, ebeveynlerinin ve tüm ailesinin multidisipliner bir yaklaşımla psikososyal açıdan etraflıca değerlendirilmesinden sonra çocuğun yüksek yararının değerlendirilmesi olmalıdır;
- e. Çocuğun uzun vadeli büyüme ve gelişiminin düzenli olarak değerlendirilmesi tüm ailenin iyi durumda olduğuna yönelik bir işaret olarak ve bunun yanında meslek personelinin özel tedavi, eğitim ve bakım konusunda kendi gereksinimleri hakkında uyarma amacıyla kullanılabilir;
- f. Yönetimin devamlılığını, tutarlılığını ve ilgili tarafların yeterli düzeyde işbirliğini sağlamak amacıyla gerekli adımlar atılmalıdır.

4. Personelin eğitimi

Çocukların kötü muameleye karşı korunmasıyla ilgilenen çeşitli meslek gruplarındaki personelin yeterli düzeyde eğitimini sağlamak amacıyla aşağıdakileri yapılması uygun olacaktır:

- a. Bu tür bir eğitim için sistematik bir yaklaşımı desteklemek ve bu tür bir eğitime yönelik en uygun içeriği, eğitim yöntemlerini belirlemek amacıyla ve gerekli eğitim araçlarının hazırlanmasına yönelik çalışmaları ve deneyleri teşvik etmek;
- b. Bu tür bir eğitimi; çocuk istismarının tespiti, yöntemi ve önlenmesi süreçlerine dahil olabilecek tüm çalışanların resmi eğitiminin bütünleyici bir parçası haline getirmek;
- c. Alandaki bilginin hızlı gelişimi ışığında, hizmet içi eğitim ve düzenli bilgi tazeleme kurslarına yönelik olanaklar sağlamak;
- d. Tüm çocuk doktorlarının, okul doktorlarının, pratisyen doktorların, çocuk psikologlarının ve sorunla karşılaşabilecek tıpla ilgili ve paramedik işlerde çalışan diğer kişilerin aldığı eğitim programlarının tüm bu grupların çocuk istismarı vakalarını erken aşamada fark etmelerini mümkün kılmasını sağlamak;
- e. Sosyal çalışmacıların, öğretmenlerin, polislerin ve çocuk istismarı vakalarıyla karşılaşabilecek tüm meslek çalışanlarının çocuk istismarının olduğuna dair işaretleri tanımak

üzere eğitilmelerini sağlamak;

f. Şüpheli bir vakanın olması halinde atılacak adımları d ve e’de belirtilen tüm meslek çalışanlarına bildirmek;

g. Disiplinler ve meslekler arasındaki işbirliğinin önünde duran engellerin yıkılması yoluyla, bu eğitimde multidisipliner yaklaşım gereksinimini vurgulamak;

h. İlgili tüm mesleklerin eğitimi, çocuk istismarının yönetimi ve varsa yerel pediatri servisleri bünyesinde özellikle çocuk istismarıyla ilgilenen ekiplerden sorumlu tüm birimlerin ve kurumların işbirliğini sağlamak;

i. Tıbbi personel ve sosyal personelin eğitime ve halkın genel olarak bilgilendirilmesine yönelik sorumluluk kavramıyla ilgili yeni bir farkındalık oluşturmak.

Araştırma konuları

- i. Normal olmayan çocuk yetiştirme yöntemlerinin önüne geçmek amacıyla özel yardıma ihtiyaç duyan ailelerin öngörülmesine yönelik planların değerlendirilmesi.
- ii. Erken aşamada yoğun destek ve danışmanlığın sağlanması için en uygun yöntemlere yönelik planların değerlendirilmesi.
- iii. İstismarın söz konusu olduğu tespit edildikten sonra uzun vadede farklı aile destek sistemlerinin değerlendirilmesi, ör. fazladan sağlık ziyareti, danışmanlık, evde yardım hizmetleri, gündüzlü koruyucu aile bakımı, ikame büyük anneler, kriz hemşireleri, gündüzlü kreşler, yirmi dört saat mevcut destek.
- iv. İstismara uğramış çocukların daha sonraki gelişimlerinin ve kişiliklerin dikkatli bir şekilde düzenli olarak takip edilmesine ilişkin çalışmalar.
- v. Çocuğun genel kişilik gelişimi açısından ikame aile bakımına ilişkin farklı yöntemlerin değerlendirilmesi.
- vi. Çocuğu geri göndermeden önce evin nisbi güvenliğini öngörmeye yönelik kılavuzların oluşturulması.
- vii. Çocukların korunması için mevcut kanunun nasıl daha etkili kullanılabileceğine ilişkin çeşitli yollara dair çalışma.
- viii. Sorunla ilgili istatistikî veri ve çocuk istismarı suçunu işleyen kişilerin hayatlarıyla ilgili araştırma.
- ix. Önleme, tespit etme ve yönetimle ilgili tedbirler hakkında eylem araştırma programları.